

MET BIJDAGEN VAN JOHN VAN VLIET, GERT BAEYENS, MARJA ZANDBERG EN HENK WIJKHUISEN

LANDELIJK NIEUWS

NATIONALE MILIEU ESTAFETTE '99 LANGS NOORDZEE

LEIDEN - Dit jaar wordt alweer de veertiende Nationale Milieu Estafette georganiseerd met als thema de Noordzee. De organisatie berust bij de Stichting Nationale Milieu Estafette, het NIVON, de Werkgroep Noordzee en de Stichting Duinbehoud. Er zal een wandelstafette langs de Noordzee worden georganiseerd. De Estafette wil een bijdrage leveren aan de discussie over actuele natuur- en milieu-thema's: een uitwisseling van ideeën tussen publiek en beslissers. Iedereen die zich met een duurzame Noordzee verbonden voelt, wordt uitgenodigd om mee op pad te gaan. Want waar kun je de discussie inspirerender voeren dan in het landschap zelf, in een tempo waarbij je de omgeving het intensiefst beleeft: al wandelend. Momenteel wordt hard gewerkt aan het programma. Gekozen zal moeten worden voor 'de krenten uit de pap': enkele wandelingen in de periode mei-september langs de mooiste en markantste stukken van de Noordzee. De meeste wandelingen zullen plaatsvinden in het weekend. Voor meer informatie kunt u terecht bij Marja Zandberg van de Stichting Duinbehoud.

STEM VOOR NATUUR IN HET WATERSCHAPSBESTUUR

ZAANDAM/ROTTERDAM - In april kunnen de inwoners van Noord- en Zuid-Holland hun kandidaten voor het waterschap kiezen. Evenals vier jaar geleden hebben de natuur- en milieuorganisaties hun zogenaamde 'groene kandidaten' naar voren geschoven. Een stem op deze mensen betekent een stem voor schoner water en meer natuur. Deze kandidaten hebben zich gebonden aan 'Het Groene Programma'. Dit zijn tien punten die beogen om het waterschapsbeleid in een duurzame en ecologisch verantwoorde richting om te buigen. Binnenkort stuurt het waterschap een kandidatenboekje op. Bij de 'groene kandidaten' staat duidelijk vermeld dat deze de steun hebben van de provinciale natuur- en milieuorganisaties. De slogan is: 'Stem voor natuur in het waterschapsbestuur!'. Huiseigenaren kunnen zowel in de categorie "gebouwd" als "ingezetenen" stemmen; huurders alleen in de laatste categorie. Op ieder stemformulier dat het waterschap aan u verstrekt, is aangegeven in welke categorie gestemd mag worden. In de categorieën 'ongebouwd' en 'bedrijfsgebouwd' zijn geen groene kandidaten in Noord- en Zuid-Holland. Om zoveel mogelijk groene kandidaten in het wa-

terschapsbestuur te krijgen is een evenredige verdeling van de kiezers noodzakelijk. Daarom wordt u verzocht om contact op te nemen met de coördinatoren van de waterschapsverkiezingen, zodat zij u kunnen vertellen welke groene kandidaat bij uw postcodegebied hoort. Voor Noord-Holland kan men contact opnemen met Arnoud de Vries (Milieufederatie Noord-Holland), 075-6351598. Voor Zuid-Holland belle men Nely van der Weijden (Zuid-Hollandse Milieufederatie), 010-4765355.

WADDENEILANDEN

JACHTVERBOD?

LEEWARDEN - Op gezag van de Europese Unie moet Nederland zich houden aan de Vogelrichtlijn. Dat betekent dat voor de Waddeneilanden de jacht nagenoeg stil zal komen te liggen. Deze maatregel zal als zogenaamde Algemene Maatregel van Bestuur worden opgenomen bij de dit jaar van kracht wordende Flora- en Faunawet. De reacties vanuit jagerskringen zijn nogal heftig, hetgeen geen verbazing wekt. Wat wel verbazing wekt is de dreiging dat jagers burgerlijk ongehoorzaam worden en volgens de jagerswoordvoerder misschien wel vossen op de eilanden gaan uitzetten. Zo'n argument toont in elk geval aan dat de liefde voor de natuur bij sommige jagers flinterdun is. Het gaat dit soort lieden kennelijk vooral om het hanteren van het geweer. Ook dat is geen nieuws, maar het heeft er zelden zo dik bovenop gelegen als met dit dreigement.

NOORD-HOLLAND

SCHEPPEN VOOR WATER

OVERVEEN - Op 4 februari werd in de Orangerie van Elswout een feestje gevierd. Stichting Duinbehoud was daar ook aanwezig. Gevierd werd dat de grondwaterwinning in de Kennemerduinen van 9 miljoen naar 2 miljoen kuub per jaar is teruggebracht. Bovendien zal in 2000 de grondwaterwinning door de NV PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland geheel worden gestaakt. Het op gang houden van de infrastructuur is namelijk bedrijfseconomisch niet rendabel. Het gevolg is dat de duinen weer kunnen vernatten, hetgeen in de afgelopen natte periode dan ook overal zichtbaar is geworden. Verwacht wordt dat zo'n 100 ha duin weer vochtig of nat zal worden. Zo'n honderd genodigden staken de spade in de grond van een natuurontwikkelingsproject 'Verlaten Veld' in het Kraansvlak bij Overveen. Daarmee werd symbolisch geanticipeerd op de stijging van

de grondwaterstand, dat het in sommige valleien noodzakelijk maakt om de humusrijke bovenlaag te verwijderen. Op de achterzijde van dit nummer is te zien hoe diepladers de humusrijke bovenlaag het duin uit rijden. De vrijkomende 52.000 kuub zand wordt gebruikt om geluidswallen te maken bij het belendende circuit van Zandvoort.

Tsja, wie had ooit verwacht dat duinzand uit een natuurgebied nog eens van pas kwam om het circuit van dienst te zijn! Dat de grondwaterwinning wordt gestaakt, is onder meer te danken aan de inzet van de provincie Noord-Holland en belangenorganisaties als Stichting Duinbehoud. Vanaf onze oprichting midden jaren zeventig hebben wij ons ingezet om de grondwaterwinning in dit terrein te staken en opzoek te gaan naar alternatieven. In DUIN 98:2 is op pagina 5 reeds aandacht besteed aan de achtergronden van het staken van deze grondwaterwinning.

MEER EN BERG

BLOEMENDAAL - De gemeente Bloemendaal is de rijkste gemeente van Nederland. Dat geldt ook voor het natuurlijk erfgoed. De twee nog meest gave duinzomen van ons land liggen in deze gemeente. In het buurtschap Vogelenzang en op de grens van Bloemendaal en Velsen. In dit laatste gebied lag tot voor kort de psychiatrische instelling, Provinciaal Ziekenhuis te Santpoort (uit de naam blijkt dat Bloemendaal vroeger niet geassocieerd wilde worden met een gekkenhuis). Nu deze instelling verhuisd is naar Amsterdam heeft men de gemeentevlag weer op dit terrein gehesen en wil provincie en gemeentebestuur dit tientallen hectare grote gebied bebouwing met maximaal 450 woningen. Ooit was het provinciaal bestuur van Noord-Holland hoeder van natuur en landgoederen. Helaas bij Meer en Berg neemt men afscheid van deze rol. Voor fors geld wordt het terrein verkocht aan een projectontwikkelaar, omdat de provincie geld wil zien.

Stichting Duinbehoud heeft het voortouw genomen om gezamenlijk met negen andere organisaties te pleiten voor een betere toekomst dan het volbouwen met 450 huizen. Inmiddels zijn er ook heel wat omwonenden in actie gekomen. In een volgend nummer van DUIN zal aan Meer en Berg een apart artikel worden besteed.

HERMAN KLOMPPRIJS

VOGELENZANG - Sinds 1985 wordt om de drie jaar de Herman Klomprij uitgereikt aan jonge vrijwilligers die zich buitengewoon verdienstelijk hebben gemaakt in het vogelonderzoek. De prijs wordt uitgereikt door onder meer de Samenwerkende Organisaties Vogelonderzoek Nederland (SOVON) en Vogelbescherming Nederland. Eind vorig jaar is de prijs uitgereikt aan Fred Koning. Al vanaf 1957 volgt deze toegewijde amateur de populatie roof-

vogels en uilen in de Amsterdamse Waterleidingduinen bij Vogelenzang. Vanaf 1961 inventariseert hij het gehele duin (3300 ha) en noteert consequent het aantal eieren en uitgevlogen jongen. Dit heeft een enorme hoeveelheid gegevens opgeleverd, die onder meer zijn neergelegd in het boek "Uilen in de duinen", dat hij samen met Gert Baeyens geschreven heeft in 1990 (uitgave van de KNNV). Zijn onderzoek is het op één na langste roofvogels en uilenonderzoek ter wereld! In het juryrapport staat onder meer: 'Fred Koning is een stille, bescheiden werker die veel heeft bijgedragen aan de ecologische kennis van het duingebied. Hij heeft ruim 60 publicaties geschreven'. Het gebeurt zelden dat een vrijwilliger in staat is om over een lange periode professioneel onderzoek te doen. Hoewel hij met 57 jaar geen piepjonge vrijwilliger is, is hij juist geëerd als een voorbeeld voor de jongere generatie, omdat het jarenlang consequent volhouden zoveel verrassende resultaten heeft opgeleverd.

ZUID-HOLLAND

COMMANDO BUNKER

NOORDWIJK - In Noordwijk is een stichting opgericht die van een oude bunker in de duinen een museum wil maken. Zij hebben het oog laten vallen op een commandobunker in de zeereep. Het gevaarte ligt grotendeels ondergronds en niet ver van het dorp. Hij moet niet alleen (gedeeltelijk) worden uitgegraven, ook moet er een wandelpad naar toe worden aangelegd. De bunker is via een gangenstelsel verbonden met een groot aantal kleinere exemplaren. Op den duur wil men die vaak ingestorte gangen openen en het complex geleidelijk verder openstellen. Er zal zelfs rekening worden gehouden met de vleermuizen die er zouden overwinteren. Navraag bij de Zuid-Hollandse Zoogdierwerkgroep wees echter uit dat daar niets over bekend is. Zij zijn enkele jaren geleden alleen in een klein bunkertje vlakbij geweest en in een stukje van de gangen. Daar zaten wel enkele vleermuizen. De plannen zijn nog te vaag om er een goed oordeel over te vellen. Blijft het bij een periodieke openstelling in de zomermaanden? Zal er worden gestookt? Hoeveel bezoekers worden verwacht? Dat laatste is niet onbelangrijk, omdat de initiatiefnemers het complex steeds groter willen maken. Daarmee wordt op den duur een attractie van een formaat geschapen dat niet in een duingebied thuishoort. Al die bezoekers moeten parkeren en vervolgens naar de bunkers lopen. Oog voor de omringende natuur hebben zij niet. Vanwege al die onzekerheden heeft Duinbehoud de plannenmakers aangeraden eerst maar eens meer duidelijkheid te verschaffen en er nog eens goed over na te denken.

WESTDUINPARK

DEN HAAG - Het Haagse Westduinpark wordt aan drie zijden omsloten door de stedelijke bebouwing. Een nieuw bouwplan aan de Duinlaan brengt de stad zelfs nog dichterbij het natuurmonument. (zie DUIN 98:4). Toch is sprake van een waardevol duingebiedje. Aan de zeezijde, op het strand, zijn een aantal horecagelegenheden te vinden. Om die van stroom te voorzien, moet het bestaande leidingnet volgens het elektriciteitsbedrijf worden vervangen. Dat kan alleen door het leggen van kabels door het duin. Ook moeten er daar een paar verdeelstations worden gebouwd. Duinbehoud heeft geen bezwaar tegen het leggen van leidingen, zolang ze maar onder de bestaande paden worden aangebracht. Helaas wil men ze er juist naast leggen. Ook met de verdeelstations zijn wij niet gelukkig. Ze worden in de vorm van zuilen gebouwd, die volgens het bedrijf multifunctioneel kunnen worden gebruikt, bijv. als aanplakzuil. In het vooroverleg hebben we uiteengezet dat het geen fraai gezicht is, van die betonnen zuilen in het open buitenduin. Aanplakzuilen verstoren het landschap zelfs nog meer. Waarom niet ondergronds? Antwoord: te duur in verband met de noodzakelijke ventilatie. Duinbehoud meent dat als waterleidingbedrijven hun pompstations deels ondergronds kunnen bouwen, het elektriciteitsbedrijf ook in staat moet zijn om dat met deze voorzieningen te doen.

DELTA GEBIED

MANTELING....

DOMBURG - Vlak voor de kerstdagen is er in en rond de Manteling van Walcheren ge-

jaagd. De jachtvergunning voor dit gebied geeft alleen toestemming om konijnen, verwilderde katten en eenden (in de eendenkooi) te schieten. Waarnemers zagen echter een geschoten fazant. Direct grenzend aan het gebied werd gejaagd op damhert en ree. Daarbij werd zelfs gebruik gemaakt van lichtbakken. Kennelijk grijpt men, nu deze dieren in het duin niet geschoten mogen worden, naar uitermate zware middelen. De vraag is of de jagers nu niet in verleiding komen. Al jagend op konijn, verjaag je de reeën en damherten toch eenvoudig naar de landbouwgronden? Pang..., en weer een boutje voor het kerstdiner? De bodemprocedure over deze jachtvergunning moet nog voorkomen bij de Raad van State. Wij zullen dan eens navraag doen bij de jurist van de jagersvereniging.

NATUURONTWIKKELING GOEREE

GOEREE - In 1998 is op Goeree gestart met het natuurontwikkelingsproject langs de binnenduinstrand tussen Ouddorp, Goedereede en Havenhoofd. Stichting Duinbehoud is projectleider van dit project. Binnen dit project worden de mogelijkheden onderzocht voor realisatie van maximaal 125 ha natuurontwikkeling. Dit voorjaar verschijnt er een tussenrapportage met daarin de potenties voor de verschillende natuurdoelen binnen een zoekgebied van ongeveer 375 ha. Tevens wordt aangegeven welke financieringsbronnen aanwezig zijn voor realisatie van deze natuurdoelen. In 1999 zal in overleg met de streek een voorstel voor begrenzing worden opgesteld. Met vaststelling van een begrenzing door de provincie Zuid-Holland wordt geld gegenereerd voor aankoop van gronden en/of het afsluiten van overeenkomsten.

„Duurzame Energie” schoon genoeg

Ik neem voor 80 gulden **duurzame energie** een jaarabonnement op

- **Investeer in de toekomst met duurzame energie.**
- **Volg de ontwikkelingen op de voet.**
- **Met al het nieuws over zon, wind, biomassa.**

Naam: _____

Adres: _____

Stichting Tijdschrift **Duurzame Energie**
G. Le Belle
Voorweg 9 - 1871 CK Schoorl

Zonder „Duurzame Energie” valt er niet meer te leven